

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Φεβρουάριος 1954

ΠΟΤΕ ΜΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑ ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ λένε στα παιδιά ότι πρέπει να είναι φρόνιμα και υπάκουα. Αν ήμουν μια φρόνιμη θυγατέρα, τότε το όνομά μου θα ήταν χαραγμένο σε κάποιον τάφο, όπως τα ονόματα των γονιών της μάνας μου – της γιαγιάς Έλσα και του παππού Έρβιν, που και οι δυο τους πέθαναν αρκετά πριν γεννηθώ, ή της γιαγιάς Λουντμίλα και του παππού Μόμιρ, στον τάφο των οποίων ανάβαμε κεράκια κάθε τόσο με τη μάνα μου, παρότι έπρεπε να διασχίσουμε όλο το πάνω μέρος του νεκροταφείου.

Κι ενώ οι φιλενάδες μου έβγαιναν κάθε Κυριακή απόγευμα για βόλτα στο πάρκο ή για τσάρκα στην πόλη, εμένα, την Ντάγκμαρ και τον Ότα η μαμά μάς έντυνε με τα καλά μας και μας έσπρωχνε έξω από την πόρτα του ρολογάδικου, που κάποτε μας ανήκε. Σ' αυτό δούλευε τώρα για πενταροδεκάρες ο πατέρας, ενώ η μαμά σφουγγάριζε δωρεάν το βρώμικο πάτωμα στο σκοτεινό μαγαζί του ισογείου.

Κάθε Κυριακή η μαμά, μετά το μεσημεριανό φαγητό, έπλενε τα πιάτα, φόραγε το μαύρο καπέλο, έβαζε τον μικρό Ότα στο καρτσάκι –ή αργότερα, σαν μεγάλωσε, τον έπιανε από